

Poznań, 4 stycznia 2026r.

prof. dr hab. Maciej Łakomy
Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu
Dziedzina: sztuki
Dyscyplina artystyczna: sztuki muzyczne

RECENZJA

**w przewodzie doktorskim pana mgr. He Zhang
w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej – sztuki muzyczne**

Zlecenie podjęte w związku z uchwałą Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina dotyczącą powierzenia funkcji recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora panu **He Zhang** w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej pisma została dołączona następująca dokumentacja:

- praca doktorska *When the horn returns to the 20th century – exploring the divergent musical worlds of Europe and China* zarejestrowana na płycie CD
- opis rozprawy doktorskiej w językach: polskim i angielskim zatytułowany *Analiza aspektów wykonawczych europejskiej i chińskiej muzyki waltorniowej XX wieku w kontekście różnic oraz podobieństw w oparciu o reprezentatywne przykłady literatury na róg.*

1. Dane formalne:

a) recenzent: prof. dr hab. Maciej Łakomy, Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu.

Dziedzina: sztuki

Dyscyplina artystyczna: sztuki muzyczne

b) doktorant Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina: He Zhang

absolwent studiów licencjackich w Shanghai Conservatory of Music

absolwent studiów magisterskich w Staatliche Hochschule für Musik w Trossingen

(Niemcy) w klasie waltorni profesora Saara Bergera

Tytuł pracy: *When the horn returns to the 20th century – exploring the divergent musical worlds of Europe and China*

Data sporządzenia: materiał zarejestrowany w ramie czasowej od 9 września 2024 do 22 marca 2025 roku.

2. Charakterystyka pracy doktorskiej:

a) określenie rodzaju osiągnięcia. Praca doktorska Pana mgr. **He Zhang** pod tytułem *When the horn returns to the 20th century – exploring the divergent musical worlds of Europe and China* przygotowana została pod kierunkiem promotora – dr. hab. Tomasza Bińkowskiego, prof. UMFC, i składa się z dzieła artystycznego (zarejestrowanego na płycie CD) oraz jego opisu.

b) opis koncepcji artystycznej, celu i zakresu pracy.

Głównym założeniem artystycznym doktoranta jest przedstawienie XX wiekowej literatury na róg z uwzględnieniem zarówno kompozycji solo, jak i kameralnych (z fortepianem lub z towarzyszeniem innych instrumentów dętych blaszanych). Kryteria wyboru wykonywanych kompozycji (wskazane przez doktoranta w opisie dzieła) opierały się na ich wartości artystycznej, wkładzie w rozwój technik gry na waltorni oraz ich znaczenia dla rozwoju muzyki waltorniowej. W ramach koncepcji artystycznej doktorant zdecydował się na prezentację zarówno dzieł z europejskiego kręgu kulturowego, jak i chińskich – nieznanych szerszemu gronu odbiorców w naszym kraju. Jak sam przyznaje podczas gdy zachodni artyści są przyzwyczajeni do analizowania dzieła muzycznego, muzycy chińscy mają w zwyczaju syntetyzowanie sztuki. Jest to jednocześnie podstawa innego myślenia o ekspresji, która doprowadziła do fundamentalnych różnic w muzyce Chin i Zachodu. Koncepcja dotycząca swoistej muzycznej konfrontacji utworów z dwóch tak odległych od siebie kręgów kulturowych zdecydowanie zasługuje na uznanie. Celem pracy było w zamyśle doktoranta również zbadanie rozwoju gry na waltorni w XX wieku oraz przedstawienie walorów wykonawczych tego instrumentu: ekspresji, emocji, jak i możliwości technicznych.

c) struktura dzieła

Na płycie *When the horn returns to the 20th century – exploring the divergent musical worlds of Europe and China* zamieszczono następujące kompozycje:

1. Paul Hindemith – *Sonata for horn and piano*,

część I – *Massig bewegt*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Yuezhilai Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 03.10.2024.

Fortepian: Guo Yu

2. Lars Erik Larsson – *Concertino for horn and string orchestra* op. 45/5

część I – *Allegro moderato*

część II – *Lento Cantabile*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Yuezhilai Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 02.10.2024.

Fortepian: Guo Yu

3. Werner Pirchner – *Feld, Wald und Wiesen – Soli*

Grasshopping – Herbe sautiller

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Fengle Music Studio.

Czas rejestracji: 12.10.2024.

4. Bernhard Krol – *Laudatio*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Kanong Concert Hall.

Czas rejestracji: 21.10.2024.

5. Francis Poulenc – *Sonata for horn, trumpet and trombone*

III – *Rondo*

Miejsce realizacji nagrania: Henan Art Center Concert Hall

Czas rejestracji: 14.11.2024

Trąbka: Yiling Lin

Puzon: Yupei Ling

6. Reinhold Gliere – *Romance No. 6*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Yuezhilai Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 19.02.2025

Fortepian: Shuoquan Hei.

7. Yuanren Zhao – *Thinking of you*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Yuezhilai Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 21.03.2025.

Fortepian: Xue Dong

8. Zi Huang – *Family song*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Yuezhilai Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 0.03.2025.

Fortepian: Xue Dong

9. Xinghai Xian – *The yellow river cantata*

cII – *Ode to the Yellow River*

IV – *Ballad of the Yellow River*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Yuezhilai Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 04/05.10.2024

Fortepian: Guo Yu

10. Luobing Wang – *In that far away place*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Yuezhilai Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 06.10.2024.

Fortepian: Guo Yu

11. Xue'an Liu – *Red Beans*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Yuezhilai Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 20.03.2025.

Fortepian: Xue Dong

12. Yiruo Li – *Kangding love song*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Yuezhilai Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 21.03.2025.

Fortepian: Xue Dong

13. Jianfen Gu – *Remember me*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Yuezhilai Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 22.03.2025.

Fortepian: Xue Dong

14. Liping Wang – *Great ocean, my sweet home*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Xingyi Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 08.09.2024

Fortepian: Chenyang Li

15. Shiguang Wang – *Song of Yangtze River*

Miejsce realizacji nagrania: Zhengzhou Xingyi Music Center Concert Hall

Czas rejestracji: 08.09.2024

Fortepian: Chenyang Li

Pianiści towarzyszący doktorantowi to studentki oraz studenci konserwatoriów muzycznych w Chinach i Włoszech:

Guo Yu(Shanghai Conservatory of Music)

Xue Dong(Conservatorio di Musica “Benedetto Marcello” di Venezia)

Chenyang Li(Shanghai Conservatory of Music)

Shuoquan Hei(Music School of Henan University)

3. Ocena merytoryczno - artystyczna:

a) wartość artystyczna, oryginalność i indywidualność koncepcji

Pierwszą kompozycją zawartą na płycie CD jest pierwsza część (*Massig bewegt*) *Sonaty na róg i fortepian* Paula Hindemitha. Wykonana jest przez doktoranta w poprawny sposób – ze zrozumieniem frazy oraz zgodnością z tekstem muzycznym. Doktorant aktywnie

współpracuje z towarzyszącą mu pianistką realizując w intonacyjnie poprawny sposób całość zawartych w utworze zadań artystycznych. Niestety, podobnie jak w przypadku większości utworów na płycie jakość nagrania pozostawia wiele do życzenia. Materiał zarejestrowany jest w nieprofesjonalny sposób – prawdopodobnie przy użyciu telefonu lub innego urządzenia z wbudowanym prostym mikrofonem. Brzmienie zarówno waltorni, jak i fortepianu jest niezwykle płaskie, pozbawione głębi. Nie ma również możliwości ustawienia poprawnych proporcji w dynamice pomiędzy instrumentami. Kilkukrotnie w momencie kulminacji dynamicznej urządzenie, którego użyto do nagrań obcina poziomy dynamik, jeszcze bardziej spłaszczając brzmienie. W przeciwieństwie do nagrań studyjnych niezaprzeczalnym atutem jest z kolei brak montażu oraz masteringu zarejestrowanego materiału. Na płycie usłyszeć można doktoranta grającego na żywo – każdą kompozycję od początku do końca. Bez dalszej edycji materiału.

Kolejnym dziełem zawartym na płycie jest *Concertino for horn and string orchestra* op. 45/5 Larsa Erika Larssona (jego dwie pierwsze części). Jest to jeden z utworów pochodzących z serii skomponowanej na wszystkie instrumenty dęte (zarówno blaszane jak i drewniane) i zarazem niezwykle często wykonywana scenicznie oraz rejestrowana studyjnie kompozycja na róg i fortepian. *Concertino* wykonane jest poprawnie, zgodnie z zapisem dotyczącym zarówno artykulacji, jak i dynamik. Na uznanie zasługuje zapis dźwiękowy pozbawiony montażu i masteringu. Zdecydowaną słabością nagrania jest jednak jego jakość techniczna.

Kolejne dwie pozycje zawarte na płycie CD to kompozycje na róg solo. Druga z nich – *Laudatio* – Bernharda Krola zasługuje bez wątpienia na szczególną uwagę. Jest to utwór niezwykle często będący obowiązkową pozycją w programie międzynarodowych, konkursów waltorniowych (ARD w Monachium, Praska Wiosna itp.) Jest niezwykle wymagający zarówno pod względem technicznym, jak i frazowym czy kondycyjnym. Doktorant wykonuje kompozycję w sposób bardzo dojrzały. Realizuje z powodzeniem wszystkie założenia wykonawcze dzieła i robi to w interesujący muzycznie sposób. Samo nagranie zdecydowanie odbiega od jakości pozostałych ścieżek zarejestrowanych na płycie. Jest bowiem nagraniem studyjnym – bez wątpienia w jakości pozwalającej na dalszą dystrybucję (publikację) dzieła. Brzmienie waltorni jest pełne, artykulacja czytelna, a duży zakres użytych dynamik dodaje kolorytu całości wykonania. Utworem ukazującym waltornię w ujęciu kameralistyki instrumentalnej XX wieku jest bez wątpienia *Sonata for*

horn, trumpet and trombone Francis'a Poulenc'a. Doktorant na płycie umieścił nagranie live trzeciej części tej kompozycji, będące zapisem zrealizowanego w Chinach koncertu. Kompozycja wykonana jest poprawnie, zgodnie z zapisem nutowym. Wykonanie koncertowe rządzi się swoimi prawami – mają więc miejsce drobne nieścisłości intonacyjne.

Z punktu widzenia europejskiego odbiorcy kultury i sztuki zdecydowanie najciekawsze kompozycje zawarte na płycie doktoranta to utwory kompozytorów chińskich. Jest to bowiem kraj składający się z 56 grup etnicznych, reprezentujących odrębne charakterystyki w zakresie sztuki (a w niej – muzyki). Rozwój Chin jest bezpośrednio związany z muzyką, której historia sięga 5000 lat wstecz. Od czasów starożytnych, przez epoki kolejnych cesarzy, po czasy nowożytne. Każdy z okresów odcisnął swoje piętno na muzyce oraz sposobach jej zapisywania. Dzięki pracy mgr He zapoznać się możemy z literaturą XX wieku poświęconą waltorni. Wybrane kompozycje stanowią niejako kanon literatury waltorniowej, na którym opiera się chińska dydaktyka w zakresie gry na rogu. Wykonane są z dbałością o detale, z aktywną współpracą pianistów. Zastrzeżenia budzi niestety (podobnie jak w przypadku kilku pierwszych utworów płyty) jakość techniczna nagrań.

b) poziom wykonawczy, warsztat artystyczny

Warsztat artystyczny oraz poziom wykonawczy doktoranta stawia go w jednej linii z zawodowymi muzykami grającymi na waltorni. Dysponuje odpowiednią skalą, zakresem dynamik oraz paletą artykulacji. Odnajduje się zarówno w muzyce solowej, jak i kameralnej.

c) spójność części artystycznej i teoretycznej

Części artystycznej pracy towarzyszy jej opis. Na szczególną uwagę zasługuje jego część poświęcona literaturze chińskiej. Doktorant zapoznaje czytelnika z sylwetkami chińskich kompozytorów oraz przeprowadza analizę wybranych dzieł. Charakteryzuje również różne style kompozycji wynikające z unikatowości i zarazem różnorodności chińskiej muzyki ludowej.

d) znaczenie osiągnięcia dla rozwoju dyscypliny sztuki muzyczne

Przedstawione osiągnięcie jest bez wątpienia istotne dla rozwoju dyscypliny sztuki muzyczne. To wykonawcza i teoretyczna konfrontacja dwóch, jakże daleko od siebie oddalonych światów – muzyki europejskiej oraz chińskiej. Dzięki wykonanej przez doktoranta pracy możemy lepiej zrozumieć uwarunkowania historyczne oraz teoretyczne, które doprowadziły do emancypacji waltorni w Chinach i rozpoczęcia solowej ścieżki wykonawczej dla tego instrumentu. Na szczególne uznanie zasługuje pomysł przedstawienia w opisie pracy sylwetek chińskich kompozytorów tworzących kompozycje na róg.

e) stopień samodzielności doktoranta w opracowaniu i realizacji dzieła

Unikatowość dzieła sprawia, iż samodzielność doktoranta w jego przygotowaniu i opracowaniu wydaje się bezdyskusyjna.

4. Ocena części teoretycznej:

Doktorant w opisie zgłoszonego dzieła zamieszcza skrócone charakterystyki wykonywanych dzieł. W logiczny sposób przedstawia wyzwania wykonawcze stojące przed współczesnym waltornistą. Opis w pełni koresponduje ze zgłoszonym dziełem. Doktorant korzysta zarówno ze źródeł publikowanych drukiem, jak i źródeł internetowych. Posługuje się poprawną polszczyzną, co zasługuje na szczególną uwagę ze względu na fakt, iż jest ona językiem obcym doktoranta.

5. Uwagi krytyczne

a) wskazanie mocnych i słabych stron pracy

Zdecydowanie mocną stroną pracy jest pomysł przedstawienia i dokonania nagrań literatury XX wieku na róg - zarówno tej z kręgu muzyki europejskiej, jak i chińskiej. Niezwykle interesująca jest analiza literatury chińskiej zawarta w opisie. Na uznanie zasługuje również pomysł umieszczenia w opisie pracy skróconych biografii kompozytorów narodowości chińskiej. Słabą stroną pracy jest jakość techniczna większości zamieszczonych na płycie nagrań – uniemożliwiająca ich dalsze wykorzystanie lub publikację.

b) ewentualne nieścisłości, błędy lub niedostatki

W opisie pracy odnaleźć można błędy językowe – zarówno ortograficzne, interpunkcyjne, jak i składniowe. Nie mają one jednak wpływu na całość złożonej pracy. Poza tym złożenie pracy w obcym i niezwykle trudnym dla obcokrajowców języku polskim zasługuje zdecydowanie na uznanie.

6. Wniosek końcowy

Złożona do oceny praca doktorska w formie dzieła artystycznego *When the horn returns to the 20th century – exploring the divergent musical worlds of Europe and China* z opisem spełnia wymogi ustawowe. Tym samym wnioskuję o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Pracę doktorską Pana He Zhang oceniam jako odpowiadającą wymaganiom rozprawy doktorskiej zgodnie z art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.). Wnoszę o dopuszczenie Doktoranta do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

PODPIS ZAUFANY
MACIEJ PIOTR
ŁAKOMY
25.01.2026 18:58:21 GMT+1
Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

prof. dr hab. Maciej Łakomy
Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego
w Poznaniu